

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΟΡΟΣΗΜΟ

ΙΑΤΡΙΚΟ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

Εξετάσεις 2015

Έκφραση - Έκθεση

Ο Μετέωρος άνθρωπος

Ο μετασχηματισμός της ανθρωπότητας, έννοια ουτοπική όσο και απόλυτα αναγκαία, είναι η μόνη που μπορεί να αποκαταστήσει έναν πολιτισμό σε αρμονία με τη φύση και τον εσωτερικό κόσμο...

Από την «Κόμη της Βερενίκης» (1989)

Στα πρώτα βήματα του 21^{ου} αιώνα, ο άνθρωπος, έχοντας καθυποτάξει τον πλανήτη για τις δικές του αποκλειστικά ανάγκες, διαπιστώνει τώρα τις συνέπειες. Και ψάχνει με αγωνία ένα καινούριο πρόσωπο και τη χαμένη του προοπτική.

Όπως απεικονίζεται με **ενέργεια** στις τηλεοπτικές μας οθόνες, ο πλανήτης Γη και οι **περιούσιοι** του κάτοικοι βρίσκονται τον τελευταίο καιρό σε διαρκή αναστάτωση. Το σεισμό μεγάλης εντάσεως στην Ιαπωνία ακολούθησε ένα καταστροφικό τσουνάμι που σάρωσε πόλεις και ακτές. Στη συνέχεια τα πυρηνικά εργοστάσια έσπειραν τον εφιάλτη της ραδιενέργειας στη γειτονιά τους, αλλά και σε χώρες μακρινές. Λίγες επίσης εβδομάδες πριν, ένας άνεμος δημοκρατίας που μπορεί να αποδειχθεί και καυτός λίβας, ξεκίνησε από την Αίγυπτο και κλονίζει ήδη εξουσίες και μακρόβια καθεστώτα. Στην τελευταία εκδοχή των γεγονότων, ένα καθεστώς τυραννικό αλλά και πλούσιο στη Λυβύη απειλείται από μια θολή λαϊκή εξέγερση. Η λεγόμενη «Δύση» προσπαθεί –όπως πάντα- να προασπίσει τα συμφέροντά της με ανθρωπιστικά προσχήματα.

Τα συμπεράσματα που μπορούν να αντληθούν από τον ειδησεογραφικό αυτό **καταιγισμό** είναι νομίζω σημαντικά.

[...] Ζούμε λοιπόν σε έναν κόσμο που βρίσκεται σε συνεχή **περιδίνηση**. Το **δέος**, ωστόσο, που δημιουργεί, μοιάζει να υπακούει σε μια μοίρα υπέρτερη όταν –όπως ο πρόσφατος σεισμός της Ιαπωνίας –έχει τη ρίζα του σε πλανητικές διεργασίες. Η οδύνη όμως είναι μεγαλύτερη όταν το δέος προέρχεται από πράξεις ανθρώπινες, από την απληστία και την **αφροσύνη**, από τον παραλογισμό του πολέμου ή τους θρησκευτικούς **φανατισμούς**.

Μέσα πάντως στη γενική αυτή σύγχυση, υπάρχει μια ανθρώπινη δραστηριότητα που παρουσιάζει σταθερή πρόοδο, που δείχνει να έχει ορατούς στόχους. Είναι η επιστήμη. Στην κοσμολογία ή την ιατρική, στη βιολογία και τους υπολογιστές, η επιστημονική γνώση έχει κάνει άλματα που ερμηνεύουν τα φαινόμενα, αλλάζουν ριζικά την καθημερινότητα, προλαβαίνουν επιδημίες και ασθένειες. Ενώ τα παραστρατήματα των εφαρμογών της –όπως είναι τα πυρηνικά εργοστάσια- στην αυτοκαταστροφική τάση και πάλι του ανθρώπου οφείλονται, στην αλαζονεία ή τα άνομα συμφέροντά του.

Εδώ όμως έγκειται η τραγική αντίφαση. Διότι ενώ η επιστημονική πρόοδος υπογραμμίζει αλλά και διευρύνει τις ανθρώπινες δυνατότητες, δεν φαίνεται να οδηγεί σε μια ποιοτική εξέλιξη των κοινωνιών και του ανθρώπου. Οδηγεί, αναμφισβήτητα, σε μια ζωή διαφορετική ως προς τις εξωτερικές **συντεταγμένες** της. Επειδή όμως άλλες δυνάμεις κυριαρχούν και πάλι, συμπιέζουν ό,τι αποτέλεσε την ηθική επιταγή της ιστορίας: Τη δίκαιη συγκρότηση του κοινωνικού ιστού, το σεβασμό στις ανθρώπινες αξίες και τα δικαιώματα, την ενίσχυση των δημιουργικών δυνάμεων που εν είδει μικρής φωτιάς ενυπάρχουν στον καθένα.

Πρόσφατα, άλλωστε, **αναδύθηκε** με έμφαση μια καινούρια απειλή – η πιο ύπουλη, ίσως, η πιο κυνική, από όσες γνώρισε ποτέ ο κόσμος. Είναι ένα οικονομικό σύστημα, που στηρίζεται σε **άυλες**

συντεταγμένες, και ομιλεί μια γλώσσα ακατανόητη. Ισοπεδώνει ωστόσο κυβερνήσεις και λαούς, προσδοκίες και όνειρα. Κανείς δεν ξέρει πώς **εγκαθιδρύθηκε**, ούτε πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί. Το βέβαιο είναι ένα: Ότι λέξεις πρωτόγνωρες και παντοδύναμες (όπως οίκοι αξιολόγησης ή «αγορές», **spreads** και μηχανισμοί στήριξης), αλλά και άλλες με παρελθόν ανάλογο (όπως επιτόκια και χρηματιστήρια, χρέος και ομόλογα) έχουν βυθίσει την ανθρωπότητα σε έναν μεσαίωνα ανισοτήτων, αβεβαιότητας και σκοτεινής προοπτικής.

Στην προσπάθειά του να οριοθετήσει την ανθρώπινη πορεία, ο υπογράφων είχε διατυπώσει παλαιότερα την άποψη ότι από τον βιολογικό άνθρωπο –που ήταν υποχρεωμένος να εξελίξει τις ικανότητές του για να επιβιώσει- περάσαμε κάποτε στον θρησκευτικό άνθρωπο: Εκείνος στήριζε τις ηθικές αξίες αλλά και τη δικαίωσή του σε δυνάμεις υπέρτερες, σε θεϊκές παρεμβάσεις. Στη συνέχεια, κυριάρχησε ο κοινωνικός άνθρωπος· εδώ, η δικαίωση απαιτήθηκε επί της Γης, με αιτήματα δικαιοσύνης και ελευθερίας.

Καθώς ωστόσο ο 21^{ος} αιώνας έχει ήδη διανύσει τα πρώτα του βήματα, οι ιστορικές αυτές καταβολές παραμερίζονται, και μια νέα κατηγορία, ένας νέος άνθρωπος, διαμορφώνεται: ο μετέωρος άνθρωπος. Γνωρίζει πια –ο μετέωρος άνθρωπος- ότι είναι **έποικος** σε έναν πλανήτη ιδιόμορφο που αποτελεί απλώς μια κουκκίδα απειροελάχιστη σε ένα ασύλληπτο Σύμπαν. Ούτε έχει πια την αυταπάτη –ο μετέωρος άνθρωπος- ότι μια δίκαιη κοινωνία αποτελεί ιστορική αναγκαιότητα· αντίθετα, βλέπει την ιστορία να κινείται ερήμην του, αισθάνεται ότι ο ίδιος είναι το θύμα της ή ένας μάρτυς σιωπηλός. Ο μετέωρος άνθρωπος, έχοντας καθυποτάξει τον πλανήτη για τις δικές του αποκλειστικά ανάγκες, διαπιστώνει τώρα τις συνέπειες. Ο μετέωρος άνθρωπος –ο εξόριστος από τον Θεό και το κέντρο του Σύμπαντος- ψάχνει λοιπόν με αγωνία κάποια στηρίγματα, αναζητά ένα καινούριο πρόσωπο και τη χαμένη του προοπτική.

Εδώ όμως αναδύεται ένα σημείο με αδιάψευστη βαρύτητα. Ο μετέωρος άνθρωπος υποπτεύεται ήδη ότι μόνον ένας κόσμος που ξεκινά από αυτόν και καταλήγει στον Άλλο –τους άλλους μετέωρους ανθρώπους- έχει κάποια λογική υπέρθεωσής ή δυνατότητα να επιβιώσει. Αυτή είναι η προσωπική ευθύνη, αλλά και η ελπίδα του: τον μετέωρο άνθρωπο θα ισορροπήσει μόνον το άπλωμα του χεριού στους άλλους κατοίκους του πλανήτη, και στην φύση ή στις θάλασσές που αιώνες τώρα αγκάλιαζαν την ύπαρξή του.

*Άρθρο από τον τύπο του Γεωργίου Γραμματικάκη, καθηγητή,
του πανεπιστημίου Κρήτης και συγγραφέα

*Το άρθρο είναι κατάλληλα διασκευασμένο για τις ανάγκες του κριτηρίου.

Αν και το άρθρο έχει δει το φως της δημοσιότητας το 2012, τα θέματα που πραγματεύεται και οι προβληματισμοί του αρθρογράφου, για την εποχή μας και τον κόσμο της, που κατοικεί τον πλανήτη Γη, είναι παρόντα και αποτυπώνουν την κρίση που διέρχεται ο πολιτισμός και οι αξίες μας.

Λεξιλόγιο: «Ο Μετέωρος άνθρωπος»

μετασχηματισμός:	μεταβολή (κοινων.) η διαδικασία σταδιακής μεταβολής και μετάβασης σε νέα δομή.
ουτοπία-ουτοπική:	κάθε ιδέα, θεωρία ή επιδίωξη που βρίσκεται τελείως εκτός πραγματικότητας, που δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο στη φαντασία. (συν) χιμαιρικός, απραγματοποίητος, ανεφάρμοστος (αντ) ρεαλιστικός, πραγματικός, πραγματοποιήσιμος, εφαρ-μόσιμος, εφικτός, κατορθωτός.
εναργής-ενάργεια:	αυτός που φαίνεται καθαρά που είναι ορατός με ευκρίνεια, σαφήνεια και καθαρότητα (συν) σαφής, καθαρός, φανερός, ευκρινής, διαυγής (αντ) δυσδιάκριτος, σκοτεινός, απροσδιόριστος, δυσνόητος
περιούσιος:	ιδιαίτερα αγαπητός (συν) προσφιλής, εκλεκτός
καταιγισμός:	ορμητική και συνεχής ρίψη αντικειμένων σαν να πρόκειται για συνεχή και δυνατή βροχή.
περιδίνηση:	η ροή ενός ρευστού, κατά την οποία οι γραμμές της ροής σχηματίζουν καμπύλες ή κλειστούς βράχους λ.χ. οι ρουφή-χτρες, οι δίνες στα ποτάμια, όταν υπάρχουν εμπόδια στο ρεύμα τους. (συν) στροβίλισμα, περιστροφή, στριφογύρισμα. ρ. περιδινώ: περί+δινώ <δίνη (συν) ομοβροντία (μ.τ.φ.) ασταμάτητη ροή.
δέος:	συναίσθημα που συνδυάζει φόβο και θαυμασμό ή βαθύ σεβασμό.
αφροσύνη:	η έλλειψη φρόνησης (συν) άμυαλος, άφρων αμυαλιά (αντ) σύνεση, σωφροσύνη
φανατισμός:	η τυφλή προσήλωση σε ιδέα, πίστη ή πρόσωπο η οποία οδηγεί στην άρνηση κάθε κριτικής και στο μίσος για όποιον πιστεύει το αντίθετο (αντ.) μετριοπάθεια.
αναδύθηκε:	ανέβηκε στην επιφάνεια του νερού. (συν) ανέρχομαι (αντ) καταδύομαι (λογοτ) ξεπροβάλλω στον ορίζοντα, γίνομαι αντιληπτός, βγαίνω μέσα από το σκοτάδι (μ.τ.φ) παρουσιά-ζομαι ξαφνικά, εμφανίζομαι στο προσκήνιο, γίνομαι αισθητός (συν) ξεπροβάλλω, αναφαίνομαι (Μυθολ) αναδυομένη προσωινμία της θεάς Αφροδίτης γιατί σύμφωνα με τον μύθο ξεπρόβαλε μέσα από τους αφρούς της θάλασσας στην Κύπρο.
κυνική:	(Φιλοσ.) αυτός που σχετίζεται με τη φιλοσοφική σχολή την οποία ίδρυσε ο μαθητής του Σωκράτη, Αντισθένης, και η οποία ονομάστηκε «κυνική» από το γυμναστήριο Κυνό-σαργες, όπου δίδασκε ο ιδρυτής της, αλλά και από τον σκληρό και γεμάτο στερήσεις τρόπο ζωής των οπαδών της. <i>Φιλόσο-φοι-Κυνικοί</i> ο κύκλος των αρχαίων φιλοσόφων που απετέ-λεσαν την ομώνυμη σχολή και οι οποίοι υποστήριζαν ότι το θεμέλιο για την ευτυχία και την αρετή είναι η επιστροφή σε μια απλή ζωή κοντά στη φύση, με ικανοποίηση μόνο των στοιχειωδών αναγκών, απόλυτη εγκράτεια και αδιαφορία προς τους νόμους τα δόγματα, τις ιδέες και οποιαδήποτε κοινωνική συμβατικότητα και καθιερωμένη αξία (πλούτο, δόξα, ομορφιά, ευγένεια καταγωγής κ.λ.π.). <i>κυνικός</i> αυτός που τον χαρακτηρίζει η ωμή ειλικρίνεια και η απόρριψη των κοινώς παραδεδομένων /απάντηση/συμπεριφορά/ομολογία. (συν) ωμός, αυτός που σχετίζεται με τους κυνόδοντες-μυς. (Άστρον) αυτός που σχετίζεται με τον αστερισμό του Κυνός. ETYM αρχ.<κύων «σκύλος»
άυλες:	αυτός που δεν αποτελείται από ύλη (συν) ασώματος (αντ) υλικός (μ.τ.φ.) αυτός που είναι απαλλαγμένος από το βάρος και τη φθορά της ύλης (συν) εξαύλωμένος, πνευματικός. (οικον.) που δεν έχει υπόσταση π.χ. ο αέρας εργασίας, οι ευρεσιτεχνίες, τα εμπορικά σήματα.
συντεταγμένες:	(λογ.) αυτός που έχει παραταχθεί με συγκεκριμένο τρόπο, αυτός που έχει συνταχθεί διατυπωθεί με ορισμένο τρόπο, αυτός που είναι οργανωμένος, συγκροτημένος, αυτός που έχει συγκροτηθεί, διαμορφωθεί βάσει

μετέωρος:	Συντάγματος, που λειτουργεί βάσει νόμων, οι μεμονωμένοι ή συνδυαζόμενοι μεταξύ τους αριθμοί, με τους οποίους ορίζεται ένα σημείο. αυτός που αιωρείται πάνω από το έδαφος, που βρίσκεται στον αέρα, χωρίς να κινείται προς ορισμένη κατεύθυνση. (μτφ.) αυτός που βρίσκεται σε αναμονή ή σε αβεβαιότητα που δεν έχει κατασταλάξει κάπου (συν) αβέβαιος, εκκρεμής.
spreads:	Το σπρεντ (από το αγγλικό spread, που σημαίνει διασπορά), είναι μια έννοια που εκφράζει τη διαφορά (διασπορά) δύο τιμών ή δύο πραγμάτων (π.χ. διαφορά τιμών αποδόσεως δύο ομολόγων).
έποικος:	αυτός που εγκαθίσταται σε ξένη χώρα ή περιοχή, (συν) μέτοικος

Ερωτήσεις:

A. Να συνθέσετε την περίληψη του κειμένου. (100-120 λέξεις)

(μονάδες 25)

B1. «Ο μετέωρος άνθρωπος έχοντας καθυποτάξει τον πλανήτη για τις δικές του αποκλειστικά ανάγκες, διαπιστώνει τώρα τις συνέπειες».

Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου.

(μονάδες 10)

B2. α) Να ελέγξετε τη δομή και τους τρόπους ανάπτυξης της έκτης παραγράφου. «Καθώς ωστόσο....τη χαμένη του προοπτική».

(μονάδες 6)

β) Να εντοπίσετε το είδος του συλλογισμού (παραγωγικός, επαγωγικός, αναλο-γικός) της δεύτερης παραγράφου «Η οδύνη όμως.....θρησκευτικούς φανατι-σμούς» και να τον αξιολογήσετε.

(μονάδες 8)

B3. Να προσδιορίσετε τους τρόπους πειθούς που χρησιμοποιούνται στην πρώτη παράγραφο «Όπως απεικονίζεται .... με ανθρωπιστικά προσχήματα». Στη συνέχεια να παρουσιάσετε τα μέσα με τα οποία επιτυγχάνονται οι τρόποι αυτοί.

(μονάδες 6)

B4. Να δώσετε ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο για κάθε μια από τις ακόλουθες λέξεις:

ενάργεια, διαρκή, θολή, αφροσύνη, συμπιέζουν, ύπουλη, απειροελάχιστη.

(μονάδες 5)

Γ. Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο του Γραμματικάκη να εκθέσετε τις σκέψεις σας, υπό μορφήν άρθρου, σε ένα κείμενο όπου θα παρουσιάζεται η σχέση του υλικού πολιτισμού με την περιβαλλοντική και την οικονομική κρίση.(500-600 λέξεις)

(μονάδες 40)

Απαντήσεις:

A. Περίληψη

Με εφελτήριο τον καταγισμό των εφιαλτικών ειδήσεων του έτους 2012, αναφορικά με τον καταστροφικό σεισμό στην Ιαπωνία και τις λαϊκές εξεγέρσεις στον αραβικό κόσμο ενάντια στα τυρρανικά καθεστώτα, ο αρθρογράφος μοιράζεται την αγωνία του για την επιβίωση του ανθρώπινου είδους.

Η επιστημονική γνώση, την οποία οι άνθρωποι κατέκτησαν σε τομείς όπως: της κοσμολογίας, της ιατρικής, της βιολογίας, των υπολογιστών, δεν βοήθησε στην ποιοτική εξέλιξη των κοινωνιών, γιατί η αλαζονεία και τα άνομα συμφέροντα των ολίγων τους οδήγησε να θεωρούν ότι μπορούν να φερθούν επιθετικά στον τομέα των πυρηνικών και πρόσφατα στη δημιουργία ενός «νέου τύπου» οικονομικού συστήματος που στηρίζεται σε «άυλες συντεταγμένες» και εξελίσσεται σε απειλή μείζονος σημασίας για τον πλανήτη. Ο άνθρωπος, μετέωρος, παραπαίει χωρίς προοπτική για το μέλλον του. Επείγει, λοιπόν, αφού συνειδητοποιήσουμε τις συνέπειες να συστρατευτούμε και να δώσουμε τα ποιοτικά εκείνα χαρακτηριστικά στις κοινωνίες μας, τα οποία θα μας επιτρέψουν να κερδίσουμε τη χαμένη μας αθωότητα.

B1. Ο μετέωρος άνθρωπος έχοντας καθυποτάξει τον πλανήτη για τις δικές του αποκλειστικά ανάγκες, διαπιστώνει τώρα τις συνέπειες. Συγκεκριμένα η εγκαθίδρυση μιας κοινωνίας δικαίου, όπου τα μέλη της θα καρπούνται τα αγαθά της γης ισότιμα, αναδεικνύεται τώρα ως μια απόλυτη ουτοπία. Η απληστία και η αφροσύνη των ισχυρών δεν καταστρέφουν μόνο τον πλανήτη, αλλά επιβάλλουν και νέες οικονομικές συνθήκες που ισοπεδώνουν κυβερνήσεις και οδηγούν στην εξαθλίωση ολόκληρους λαούς. Μέσα σ' αυτό το νοσηρό περιβάλλον ο άνθρωπος, μετέωρος, βυθίζεται στην ανασφάλεια και εναγωνίως αναζητά κάποια αισιόδοξη προοπτική για το μέλλον του. Από όλους και τον καθένα ξεχωριστά εξαρτάται αν θα κατορθώσουμε να ανταποκριθούμε υπεύθυνα τόσο απέναντι στον πλανήτη που μας φιλοξενεί, όσο και στο μέλλον της ανθρωπότητας.

B2. α) Τα δομικά μέρη της παραγράφου είναι τα ακόλουθα:

Θεματική περίοδος: «Καθώς ωστόσο...ο μετέωρος άνθρωπος». Στη συγκεκριμένη θεματική περίοδο ο συγγραφέας διατυπώνει επιγραμματικά την κύρια ιδέα της παραγράφου που επικεντρώνεται στην έννοια του «μετέωρου ανθρώπου».

Λεπτομέρειες-σχόλια: «Γνωρίζει πια...διαπιστώνει τώρα τις συνέπειες». Με τις λεπτομέρειες που παρουσιάζονται εδώ, επιτυγχάνεται η ικανοποιητική ανάπτυξη της κύριας ιδέας η οποία αναφέρθηκε στη θεματική περίοδο.

Περίοδος κατακλείδα: «Ο μετέωρος άνθρωπος...και τη χαμένη προοπτική». Στην κατακλείδα ολοκληρώνεται συνοπτικά με ένα συμπέρασμα η ανάπτυξη που προηγήθηκε.

Τρόποι ανάπτυξης της παραγράφου.

Μετά τη θεματική περίοδο ο συγγραφέας αποπειράται να προσδιορίσει, να δώσει δηλαδή τον ορισμό της έννοιας «μετέωρος άνθρωπος» -Είναι ο έποικος σε έναν πλανήτη ιδιόμορφο, δεν έχει την αυταπάτη ότι μια δίκαιη κοινωνία αποτελεί ιστορική αναγκαιότητα, βλέπει ότι όλα κινούνται ερήμην του και, ενώ καθυπέταξε τον πλανήτη για τις δικές του ανάγκες, τώρα διαπιστώνει τις συνέπειες- Ο ορισμός διατυπώνεται με αντίθεση «ούτε έχει πια την αυταπάτη...αντίθετα». Στη συνέχεια ο ορισμός ολοκληρώνεται με αιτιολόγηση «έχοντας καθυποτάξει....τώρα διαπιστώνει».

β) Η συλλογιστική πορεία του επιχειρήματος είναι **παραγωγική** καθώς από μία γενικότερη τοποθέτηση ο συγγραφέας καταλήγει σε μία ειδικότερη.

Συγκεκριμένα στις προκειμένες διατυπώνεται η γενικότερη άποψη ότι:

α' προκειμένη: (μείζων προκειμένη)

όταν το δέος προέρχεται από πράξεις ανθρώπων και

β' προκειμένη: (ελάσσων προκειμένη)

όταν πρόέρχεται ειδικότερα από την αφροσύνη, τον παραλογισμό του πολέμου ή τους θρησκευτικούς φανατισμούς.

Συμπέρασμα: Η οδύνη είναι μεγαλύτερη.

(Σχόλιο: στο συγκεκριμένο επιχείρημα το συμπέρασμα προτάσσεται των προκειμένων).

Αξιολόγηση του επιχειρήματος.

Ο συλλογισμός είναι αληθής γιατί οι προκειμένες ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Είναι έγκυρος γιατί οι προκειμένες με λογική αναγκαιότητα οδηγούν σε ένα βέβαιο συμπέρασμα. Άρα ο συλλογισμός είναι ορθός γιατί είναι και αληθής και έγκυρος.

B3. Τρόποι και μέσα πειθούς.

Στην παράγραφο «Όπως απεικονίζεται....με ανθρωπιστικά προσχήματα» αρχικά γίνεται **επίκληση στη λογική**. Χρησιμοποιούνται ως μέσα πειθούς παραδείγματα και γεγονότα, όπως: ο σεισμός της Ιαπωνίας και το τσουνάμι, ο εφιάλης του πυρηνικού εργοστασίου αλλά και οι εξεγέρσεις στον αραβικό κόσμο. **Στην κατακλείδα** της παραγράφου γίνεται **επίκληση στο συναίσθημα**, γεγονός που αποδεικνύουν οι φράσεις-κλειδιά οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν συναισθηματική φόρτιση. Ανάλογες φράσεις είναι: «*Η λεγόμενη «Δύση»*», «*όπως πάντα*», «*με ανθρωπιστικά προσχήματα*».

B4	Λεξιλόγιο	Συνώνυμα	Αντώνυμα
	ενάργεια	σαφήνεια	ασάφεια
	διαρκή	συνεχή	περιορισμένη
	θολή	σκοτεινή	φωτεινή
	αφροσύνη	παραφροσύνη	σωφροσύνη
	συμπιέζουν	συνθλίβουν	απελευθερώνουν
	ύπουλη	πονηρή	αγαθή
	απειροελάχιστη	μικρότατη	μέγιστη

Γ. Το λυκόφως των ανθρώπων του πλανήτη-Γη

Όταν ανέτειλε ο εικοστός πρώτος αιώνας πολλοί ήταν εκείνοι που αισιόδοξα υποστήριζαν, ότι στο εξής οι συνθήκες ζωής των ανθρώπων θα βελτιώνονταν. Πίστεψαν ότι με τη βοήθεια της επιστήμης και της τεχνολογίας του διαδικτύου και των αγωνιστικών κινήσεων οι αγώνες των ανθρώπων για περισσότερες ελευθερίες, για ισοτιμία και καλύτερες εργασιακές σχέσεις, θα έβρισκαν πια δικαίωση. Οι προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος θα καρποφορούσαν με αρωγούς τα ολοένα και αυξανόμενα περιβαλλοντικά κινήματα. Εντούτοις όλα αποδείχθηκαν φρούδες ελπίδες.

Τελευταία, μάλιστα, βλέπουμε να εισβάλλουν ορμητικά στην καθημερινότητα μας γεγονότα τα οποία αδυνατούν να τα τιθασεύσουν ακόμη και ολόκληρες κυβερνήσεις. Οι λεγόμενες «αγορές» είναι αυτές που ρυθμίζουν, πλέον, τις πολιτικές κρατών και έχουν αντίκτυπο στη ζωή πολλών εκατομμυρίων ανθρώπων. Μέχρι πρόσφατα αυτές οι «αγορές» που τις κινούν αόρατες και αφανείς δυνάμεις, στηριγμένες στην υλιστική αφθονία, εξωραΐζουν, χωρίς καμμία συστολή, έναν άκρατο τρόπο κατανάλωσης, ο οποίος διαρκώς ισχυροποιούνταν με τα αντίστοιχα πρότυπα ζωής.

Έτσι κράτη και λαοί σπαταλούσαν αφειδώς, καθώς η ζωή είχε ταυτιστεί μόνο με την οικονομία της αγοράς. Η κυρίαρχουσα αντίληψη ήταν ότι ο άνθρωπος θα μπορούσε να φθάσει στην ευτυχία μόνο μέσα από το δρόμο της ασύδοτης κατανάλωσης. Η προσωπική συμπεριφορά και οι επιλογές διαμορφώνονταν με βάση να καταναλώνει χωρίς φραγμούς, αγαθά και υπηρεσίες.

Ταυτόχρονα η υλιστική θεώρηση του κόσμου οδήγησε στη σπατάλη των αγαθών και των πόρων της γης αφαιμάσσοντας, ολοένα και περισσότερο, τον πλανήτη.

Σε ένα τέτοιο δυσμενές περιβάλλον καλείται να ζήσει ο σύγχρονος άνθρωπος και να αγωνιστεί σκληρά για να επιβιώσει. Το μέλλον του γίνεται αβέβαιο και θολό, καθώς οι αλλαγές, οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές, αλλά και γεωφυσικές, είναι απροσδιόριστες και διαρκώς επιταχυνόμενες. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι πολλές από τις γεωφυσικές αλλαγές, για παράδειγμα οι πλημμύρες, η ξηρασία ή τα πυρηνικά δυστυχήματα, δεν είναι ανεξάρτητες από την απληστία και την αφροσύνη των ανθρώπων, τον υλιστικό τρόπο ζωής και την άκρατη σπατάλη ενεργειακών και φυσικών πόρων.

Παράλληλα, οι αγορές που γιγάντωσαν την κατανάλωση έχουν και αυτές μερίδιο ευθύνης, γιατί συνέβαλαν αποφασιστικά στη διαμόρφωση και στην επιβολή ενός συγκεκριμένου τρόπου ζωής. Η κυρίαρχη θεωρία ήταν *«Δανειστείτε για να καταναλώνετε. Χρεώστε το μέλλον το δικό σας και των παιδιών σας για να ζήσετε σήμερα την εφήμερη απόλαυση. Το αύριο δεν έχει σημασία»*.

Έτσι ο πλανήτης φτωχαίνει, δεν παύει όμως να μάς υπενθυμίζει ότι οι δυνάμεις του είναι απείρως μεγαλύτερες από τις δικές μας. Γι' αυτό κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για να μάς δείξει ότι η Γη είναι ένα αδιαίρετο οργανικό σύνολο και μια οντότητα ζωντανή που αποτελείται από μυριάδες μορφές ζωής. Καθεμιά απ' αυτές συνυπάρχει και εξαρτάται από τις υπόλοιπες. Ο άνθρωπος δεν αποτελεί εξαίρεση, είναι αναπόσπαστο μέλος αυτής της πλανητικής κοινότητας μέσα στον τεράστιο συμπαντικό χώρο.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα που είναι επακόλουθο του υλισμού, χωρίς αμφιβολία, δεν αφήνουν ανεπηρέαστη και τη χώρα μας. Εντούτοις το τελευταίο διάστημα αυτό που πραγματικά ταλανίζει τον Ελληνικό λαό είναι η οικονομική κρίση. Οι πολιτικοί εναγωνίως προσπαθούν να ικανοποιήσουν τις «θυμωμένες αγορές», ανεξάρτητα από τον αντίκτυπο των ενεργειών τους στο μέσο πολίτη. Τώρα διατείνονται ότι οι σπατάλες, που μέχρι πρόσφατα ήταν το κυρίαρχο πρότυπο, πρέπει να περικοπούν ριζικά, οι μισθοί και οι συντάξεις, να μειωθούν, τα εργασιακά δικαιώματα να συρρικνωθούν. Έτσι επιτάσσουν «οι αγορές» που χθες δάνειζαν ανεξέλεγκτα.

Εξάλλου, συζητήσεις για το δημόσιο χρέος, το έλλειμμα, την επιμήκυνση, τα ασφάλιστρα κινδύνου, περιφέρονται όχι μόνο στα μέσα ενημέρωσης, αλλά και στις ιδιωτικές συζητήσεις των ανθρώπων. Ένας λαός, φύσει αισιόδοξος, βυθίστηκε στη μελαγχολία και την απελπισία. Καθημερινά χιλιάδες άνθρωποι μένουν άνεργοι, επιχειρήσεις κλείνουν και το πλέον δυσάρεστο είναι πως, προς το παρόν τουλάχιστον, δε φαίνεται κάποια ελπιδοφόρα προοπτική για το μέλλον.

Είναι επομένως αισθητό ότι η αποθέωση της σπατάλης και ο άκρατος υλισμός οδήγησαν εδώ που φτάσαμε σήμερα. Από αυτή την κατάσταση ευνοούνται μόνο λίγοι με μεγάλη οικονομική δύναμη. Οι υπόλοιποι γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης, καθώς όλα εκτυλίσσονται ερήμην τους και στοιχειώδεις αρχές, όπως το δικαίωμα στην εργασία ή το δικαίωμα να καρπώνεται ο καθένας τα αγαθά της γης, ισότιμα με τους άλλους, χωρίς να βλάπτεται το περιβάλλον, παραβιάζονται ασύστολα. Αυτή η εικόνα του κόσμου μας, σήμερα, αποτυπώνει ψυχρά την κρίση που διέρχεται ο πολιτισμός και οι αξίες μας. Επιβάλλεται συνεπώς, ως μονάδες και ως σύνολα, να αγωνιστούμε για να βελτιώσουμε ουσιαστικά τη ζωή μας, ως πολίτες αυτής της χώρας, αλλά κι ως φιλοξενούμενοι κάτοικοι του πλανήτη Γη.

Ζύρμπα Α.Σοφία